

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Філософський факультет

Кафедра політології

КАФЕДРА
ПОЛІТОЛОГІЇ
ЛЬВІВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Політичні партії і вибори: українські та світові практики

Випуск 7

За матеріалами Міжнародної наукової конференції
«Партійно-виборчі процеси та тренди в контексті євроінтеграції,
трансформації, суспільно-політичних криз і війни: Україна та світ» –
сьомої у рамках серії міжнародних конференцій кафедри політології
«Політичні партії і вибори: українські та світові практики» (пам'яті
Юрія Романовича Шведа) від 2–3 грудня 2022 року

Львів
2023

Рецензенти:

Зеленько Г.І. – доктор політичних наук, професор, завідувачка відділу політичних інститутів та процесів Інституту політичних і етнонаціональних досліджень НАН України, член-кореспондент НАН України;

Бабкіна О.В. – доктор політичних наук, професор, завідувачка кафедри політичних наук Українського державного університету імені Михайла Драгоманова;

Круглашов А.М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політології та державного управління Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Рекомендовано до друку Вченою радою Львівського національного університету імені Івана Франка (протокол № 44/3 від 1 березня 2023 р.)

П 504

Політичні партії і вибори : українські та світові практики : зб. ст. і тез за результатами міжнародної наукової конференції «Партійно-виборчі процеси та тренди в контексті євроінтеграції, трансформації, суспільно-політичних криз і війни : Україна та світ» – сьомої у рамках серії міжнародних конференцій кафедри політології «Політичні партії і вибори : українські та світові практики» (пам'яті Юрія Романовича Шведи) від 2–3 грудня 2022 року / [за ред. Анатолія Романюка і Віталія Литвина]. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. – Вип. 7. – 320 с.

ISBN 978-617-10-0767-3

У збірнику представлено наукові статті і тези виступів учасників сьомої міжнародної наукової конференції «Політичні партії і вибори: українські та світові практики», присвяченої питанням партійно-виборчих процесів і трендів у контексті євроінтеграції, трансформації, суспільно-політичних криз і війни та проведеної для вшанування пам'яті партолога і псефолога Ю. Р. Шведи.

Збірник статей і тез учасників конференції організовано рубриками. Загалом висвітлено проблематику організаційних та ідеологічних параметрів функціонування партій на різних рівнях політики, виборчого процесу й урядування, партійно-виборчих детермінант структуризації політичного процесу, а також трансформації партій в умовах невизначеності і турбулентності в Україні та світі. Збірник сприятиме розумінню партійно-виборчої політики в різних умовах.

УДК 329:324(477+100)(063)

ISBN 978-617-10-0767-3

© Львівський національний університет імені Івана Франка, 2023

ЗМІСТ

Передмова.....	5
Частина 1. Організаційні та ідеологічні параметри функціонування партій на різних рівнях політики, виборчого процесу й урядування: український, європейський і світовий досвід	7
Наталія Ротар. Трансформація організаційних моделей членства в політичній партії під впливом інструментів деліберативної демократії.....	7
Анатолій Романюк. Особливості та тенденції трансформації членської бази в політичних партіях України	15
Василь Климончук. Політичні партії у регіональних виборах: ідеологічна складова та структурування політичного простору (на прикладі Івано-Франківської області)..	26
Михайло Зан. Особливості парламентського представництва етнічних меншин у країнах Центрально-Східної Європи за результатами виборів 2019–2022 років (на прикладі Польщі, Словаччини, Румунії та Угорщини)	30
Peter Šadlák. The position of women among salafists in Germany	47
Michal Čirner, Irina Dudinská. Hlavné východiská paradiplomatických aktivit Prešovského samosprávneho kraja.....	57
Ольга Моргунюк. Партійна система Індії після парламентських виборів 2014 року: чи з'явилася домінантна партія?	72
Роман Мудрий. Підстави виокремлення, історія становлення та сутність феномена політичного піратства й піратських партій у Європі	76
Юрій Ліпар. Еволюція підходів до визначення і рамок функціонування громадянського суспільства з погляду політичної думки, історії та теорії	87
Частина 2. Партійно-виборчі детермінанти структуризації політичного процесу і євроінтеграційного поступу: досвід країн Європи та особливості України	97
Віталій Лебедюк. Преференційне голосування на місцевих виборах 2020 року в Україні.....	97
Володимир (Зеєв) Ханін. Вибори 2019-2022 рр. як дзеркало кризи та трансформації партійно-політичної системи Ізраїля	112
Mindaugas Jurkynas. Finding the First Democratic Elections in Lithuania	132

Юрій Остапець. Характеристика партійного ландшафту країн Європейського Союзу за результатами парламентських виборів 2022 року.....	139
Владіслав Дудінскі, Наталія Марадик. Особливості виборчої системи до Парламенту Чеської Республіки	165
Tomáš Kajánek, Zuzana Beňová. Genesis of the most significant violations of EU fundamental values in Hungary and Poland	175
Michael Augustín. Neutrality claim: Who wants to withdraw from NATO in Slovakia? ...	189
Peter Šadlák. Salaf.de and the interpretation of some concepts from the point of view of purist salafism	198
Мар'ян Мота. Теоретичні і методологічні рамки дослідження впливу інформаційних технологій на політику й вибори	214
Частина 3. Трансформація політичних партій і політичного процесу в умовах кризи, невизначеності та турбулентності.....	226
Наталія Махначова. Демократичні процеси в умовах війни: виклики та загрози... 226	
Наталія Стеблина. Репрезентація політичних акторів у новинному дискурсі України від часів «Революції Гідності» до повномасштабного вторгнення РФ	229
Vitaliy Lytvyn. Newer-ending political transition in Ukraine: The dynamics of correlation of political regimes and systems of government	236
Валерій Мачуський. Теоретико-методологічний аналіз феномену кризи проникнення як складової кризи модернізації в Україні: причини, фактори, особливості	258
Степан Рішко. Діяльність депутатських фракцій Київської міської ради у 2022 р. під впливом повномасштабної російсько-української війни: контент-аналіз Facebook-сторінок ..	271
Ľubomír Čech. Ambitions and reality of Turkey's Central Asia policy	277
Василь Войтович. Кількісні виміри регіоналізації політичного процесу: оцінка зарубіжних авторських методик	286
Ігор Осадчук. Партійні урядові кабінети в атипових президентських системах правління: особливості функціонування.....	290
Антон Смілевський. Напрями впливу міжнародних відносин, організацій та акторів на національну політику й економіку: теоретичні і методологічні рамки ..	297
Юрій Садовий. Держава розвитку та шляхи її досягнення: сутність та політичний і соціально-економічний виміри.....	308
Для нотаток	317

ПЕРЕДМОВА

Вашій увазі пропонуємо матеріали наукової конференції «Партійно-виборчі процеси та тренди в контексті євроінтеграції, трансформації, суспільно-політичних криз і війни: Україна та світ», яка була вже сьомою у рамках серії міжнародних наукових конференцій кафедри політології «Політичні партії і вибори: українські та світові практики» (пам'яті Юрія Романовича Шведи). Щорічна наукова конференція, присвячена одній темі, навіть в умовах її широкого розуміння, дає нам можливість сфокусуватися на особливостях політичного процесу в конкретному році, а також на виділенні ролі тих чинників, які були властиві конкретному року та попереднім періодам. Адже щорічний аналіз дозволяє виокремити як спільні чинники, властиві багатьом країнам, так і особливі моменти, властиві одній конкретній країні і навіть певному регіону.

2022 рік увійшов в історію України та цілого світу, як той рік, коли росія розпочала повномасштабну війну проти нашої держави. Не зважаючи на численні жертви та руйнування й безпрецедентні злочини агресорів, Україна вистояла та впевнено боронить себе з допомогою широкої міжнародної допомоги. Війна також виявила високий рівень ідентифікації українців як громадян власної держави, а також стійкість всіх суспільних інститутів. Разом із цим, в умовах війни ми стали свідками значних трансформацій в роботі багатьох, особливо державних, інститутів. Природньо та вмотивовано посилилась роль і значення виконавчої гілки влади, зазнали відчутної модифікації положення та функції основних політичних акторів, в тому числі політичних партій. Не зважаючи на певні обмеження, зрозумілі та очікувані в умовах воєнного стану, Україна залишається і надалі розвивається як демократична держава. Багато експертів, оцінюючи перспективи політичного розвитку після війни, говорять про очікування перезавантаження існуючої політичної системи. Погоджуючись з аргументами доцільності і вірогідності такого сценарію, ми вважаємо, що завданням науковців є максимально вичерпна та комплексна оцінка стану політичних інститутів та політичного процесу на всіх рівнях урядування як до війни, так і під час війни.

Однак, крім воєнного стану, політичний процес у минулому році зазнав впливу і дії ще низки чинників. Серед них варто вказати те, що війна розпочалася в умовах вже тривалого періоду дії обмежень, зумовлених пандемією «COVID-19», які вже тривалий час регламентували формат комунікацій. Наступним чинником, на нашу думку, ми маємо розглядати рішення Ради ЄС про надання Україні статусу кандидата в члени Європейського Союзу. Це рішення було прийнято в умовах повномасштабної війни, однак воно відобразило, з одного боку, прагнення українського народу до руху до Єдиної Європи, ідентифікацію себе як європейців,

однозначність геополітичного вибору абсолютної більшості громадян України, а також, з другого боку, оцінку європейськими країнами чину України і українців, які ціною власного життя обстоюють європейський вибір і своє прагнення свободи. Шлях до набуття повноцінного членства в ЄС буде передбачати багато роботи держави і громадянського суспільства, проведення багатьох необхідних і одночасно чутливих реформ, але це інструменти, які абсолютна більшість українців готова застосувати для досягнення спільної мети. Ці зміни на шляху євроінтеграції будуть стосуватися всіх сфер суспільного життя, в тому числі і політичного. Ці, а також багато інших чинників визначальним чином вплинули на політичний процес у 2022 році.

Представлений Вашій увазі збірник статей та тез конференції сформовано на підставі матеріалів VII Міжнародної наукової конференції. Особливістю цієї конференції є фокусування уваги на дослідженні регіонального рівня політичного процесу, хоча це і не обмежує звернення до національного політичного процесу України й інших країн світу, а також наднаціональної тематики. Міжнародний формат наукової конференції зовсім не заперечує означену специфіку, а посилює і лише доповнює її за рахунок представлення результатів наших зарубіжних колег з Польщі, Словаччини, Литви та Ізраїлю. Конференція внаслідок зрозумілих обставин відбулася в змішаному форматі, коли більшість учасників долучалися і представляли свої результати онлайн. Натомість представлені матеріали відповідають вимогам академічного підходу та відображають результати наукових пошуків дослідників.

Висловлюємо найщирішу подяку Благодійній організації «Благодійний Фонд Козицького» за фінансову підтримку видання збірника матеріалів, статей і тез конференції.

Анатолій Романюк
завідувач кафедри політології,
доктор політичних наук, професор
Львівський національний
університет імені Івана Франка

Наукове видання

Політичні партії і вибори: українські та світові практики

Збірник статей і тез

За матеріалами Міжнародної наукової конференції «Партійно-виборчі процеси та тренди в контексті євроінтеграції, трансформації, суспільно-політичних криз і війни: Україна та світ» – сьомої у рамках серії міжнародних конференцій кафедри політології «Політичні партії і вибори: українські та світові практики» (пам'яті Юрія Романовича Шведа) від 2–3 грудня 2022 року

за редакцією **Анатолія Романюка** і **Віталія Литвина**

Комп'ютерне верстання *В. С. Литвин*

Формат 60×84/16. Папір офсетний. Гарнітура Calibri Light.
Друк офсетний. Умовн. друк. арк. 20,00. Зам. № 05/21

Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції.
Серія ДК № 3059 від 13.12.2007 р.

Видруковано у друкарні «Простір-М»
вул. Чайковського, 8, м. Львів, Львівська обл., 79000